

Imádom a tárgyakat. Van egy velem egyidős, 1964-es Omega órám, egy 1870-es Bayard puskám, és egy meghatározhatatlan korú smaragdzöld kavicsom. A tárgyi univerzum úgy ölel körbe, mint a valóságos. Mindkettő ugyanabból

42 Kurdy Fehér János

A SÁMLI

Én-meghatározó

történetgenerátor

Mustó Péternek

az anyagi készletből, atomokból épül fel, így összetartoznak, a különbség csak az, hogy amíg az egyiknek ismerem a történetét, addig a másiknak nem. Így a két csoport egybetartozása, egybe látása sejtéssé olvad. Van azonban egy olyan tárgy is, amelyben e két világ összeér, sőt tapasztalhatóvá lesz a közös

eredetük. Ráadásul, mikor rájöttem, hogy ez a tárgy miként működik, azt is kezdtem megérteni, hogy én hogyan működöm. Ez a sámlí. A növény- és az állat-határozók mintájára, én-meghatározónak neveztem el. Úgy is mondhatnám, hogy ülj le a sámlidra és tud meg: miként, miért és ki vagy. Ehhez azonban kell egy „egyszer volt, hol nem volt”, ami leginkább azért szükséges, mert a sámlit körbeveszi az örök éhség fekete felhője, és mindaz, amit ez a nullpont elnyel és létrehoz. A tárgyak hasonlóak a történetekhez: funkcionális alkatrészek összessége, amelyek valami szétválaszthatatlan egészet alkotnak és jól használhatók valami eddig nem gondolt másra is. A történetekben a szavak belesimulnak a sztori egészébe és sokszor egész más jelentést vesznek fel, mint korábban. Az én történetemben a sámlí felveszi a kozmikus távolságokat bejáró úrhajó jellemzőit is.

Minden másként volt, de valahogy mégis így. Abban az időben keményen dolgoztam. Reggel hatkor keltem, lakásra jött az angoltanár, gyűrtük keményen a british-t, mert amerikai nem akartam, választani pedig lehetett. Nyolcra már a minisztériumban ügyködtem és délelőtt végigdarálódtam az állam lassú emésztő rendszerén. Legalább tíz kiló ügynevezett kormányanyagot cipeltem magammal egyik irodából a másikba. Az autópálya-fejlesztésekről szóló előterjesztések nagyobb súlyt nyomtak, mint a mobiltelefon liberalizációs anyagai, amit annak tudtam be, hogy az egyik lényegében aszfalt és beton, míg a másik kis szilícium plusz levegő. Kettőkor már a Hill&Knolwton irodájában brainstorming-oltam, szemben a Parlament épületével. Kábé öt percnként volt egy telefonom, például ilyenek, hogy „az M5-öst építő dél-afrikai konzorcium Atlasz típusú óriás markolója magasba emelt egy nyolcvan éves nénit a körtefájával együtt a kecskeméti városi televízió kamerái előtt, lesz ebből baj?”

Szorgosan töltöttem a timesheet-eimet, mert minden munkával töltött órából ötvenöt percet elszámoltunk valamelyik ügyfelünknek. Éjszakánként az ügynevezett rendvédelmi erőik válságkommunikációs rendszerét írtam. Majd pitegett a Nokiám, jött az angol és folytatódott mindez napról napra, hétről hétre és hónapról hónapra, mindig más előterjesztésekkel, új, de ismerősen hasonló ügyfelekkel. Lényegében ugyanazt csináltam, pénzzé tettem a koncentrációs képességemet és az időmet. Aztán egy nap, amikor már én voltam a főnök, legalább is az egyik, egy egész más irodában, egy egész más életet akartam. Lényegében megnyomtam a Delete-gombot a kommunikációs karrierem klaviatúráján, felvettem az osztalékomat és elköltöztem nagy Budapestről egy dunakanyari kis faluba. Ott ismerkedtem meg a sámlival és értékeltem át gyökeresen a koncentrációs képességem és az idő egymásra hatását. A praktikus és biztonságos életnek olyan erős, delejes hatása van, hogy vis major kell hozzá, hogy képesek legyünk kimozdulni belőle. Nekem egy úrhajóra volt szükségem, hogy megkapjam a döntő lökést.

Mennyibe kerül egy úrhajóval? Számításaim szerint mintegy négyszáz forintba. Kell hozzá négy darab, minimum három centi hosszú facsavar és egy méteres, legalább húsz centi széles fenyődeszka, valamint korlátlanul sok idő. Ezt magam sem hittem el, míg bele nem ültem az én privát világhajómba. Aztán felemelkedtem: térben az égis, időben pedig visszapörögtem a nagy Bummiig. Az én odüsszeiám lényegében abból áll, hogy leülök a sámlira, becsukom a szememet és egy férfiú nevét ismételem, aki többek között arról ismert, hogy születése pillanatától van az időszámítás. Mindez persze bonyolultabb, de jóval kevésbé, mint az első pillanatra tűnik. Az ember, ha kellően kitartó és nagy szerencse, vagy épp szerencsétlenség éri, elkezdheti a maga történetét. Nem az állam, nem az ügyfelek, nem a család, ráosztott mintázatait, hanem a saját egyéni sztoriját. Ha mindez megvan, kísérletet tehet, hogy elmesélje. Lényegében ez a sámlis.

Az első sámlizásom Tahiban történt Péter atya segítségével, aki már több évtizede gyakorolta a meditáció ezen változatát. Húszan ültünk ovális körben a kis kápolnában, már harmadik napja, a lélegzetvételnél szüneteket leszámítva reggeltől estig, nyolc tíz órát. Fájt a térdem, hasogatott a derekam, és a lapockám alatt egy idegcsomó különleges jeleket küldött az agyamba. Arról tudósított, hogy kinőtt a szárnyam.

Nem gondolni semmire minden más koncentrációnál nehezebb. A gondolatok és a képek úgy áradnak, mint egy soha szünni nem akaró roham. Csak a légzés visszhangzik ebben a néma moztérben, ahol túl kevés az oxigén. Miután többször lefutott bennem életem filmje, egyszer csak átütöttem egy burkot, és levegőhöz jutottam. Abban a másik világban egy konkrét

paprikás krumpli illatát éreztem, és hallottam, amint egy csuka uszonya négy méterrel a felszín alatt erőteljesen beletolódik a Duna víztömegébe.

Ami egyszerű, az magától kimagaslik az időbe ágyazott történetünkből. Történetet említék és nem életet, mert az nagy és bonyolult. Péter 44 atya asszisztense arról beszélt a napot lezáró misén, hogy milyen felesleges súlyokat cipelünk magunkkal, például vannak, akik vég nélkül sorolják győzelmeik, vagy épp bukásaik sorát.

Tahiba, a kontemplációs imagyakorlatra lényegében azért kerültem, mert nem akartam engedni a „történetemből”, abból, hogy van ilyenem, tudok ilyet csinálni, megélni, irányítani, birtokolni, sőt ez az, amit úgy élek meg, hogy valóság, és ez az, amiről úgy érzem, hogy „török és szakad”, miközben az életem „recseg és ropog”. Az első sikeres meditációs expedíciómát követően rájöttem, nincs ilyen történet a birtokomban. A múlt és a jövő függvényéből visszapattantam az egyesítő jelenbe, ahol másként állnak a dolgok, nem ok okozatként, hanem egymás mellett. Minek létrehozni valamit, ha minden adott?

Ha a sámlin ülök, akkor nem az ok, hanem a hely érdekel, ez a bizonyos „bennem”, amit úgy képezek, hogy attól lesz, hogy valami egyáltalán helynek tekint engem. Belém, vagy rám száll, mert lokalitásom van, figyelembe lehet venni engem, mint konkrét célpontot. Ez az értelmet adó figyelem utáni vágyakozás az éhség.

A lokalitás azonban időnként zavarba ejtően kitágul. Például egy természetfilmet néztem, konkrétan a víz földi életben játszott szerepéről, és valamely kitágult nézőpont felszívott a film képein pergő Antarktisz, Afrika és Ázsia tájak fölé, miközben elkeveredtem az örök fagyban, a Szahara homokjában, a Himalája kövei között. Mindez olyan éles észlelet volt, mint a közvetlen valóságomé: előttem egy Panasonic Led-képernyője, fekszem a nappali kanapéján, és kicsit nevetségesnek tartom, hogy milyen nehéz elmondani azt, ami van. Ezek a világpulzálások beszédes helyek. Olyan felületek, amelyeken fantáziám örök éhség-jelenébe hívhatom mindazt, ami eddig megtörtént velem. Így keverednek össze a pingvinek a miniszteri értekezlettel, végső soron így töltődnek fel a mondataim olyan konkrét szavakkal, amelyeket mindenki ért, használ, de nekem sikerül új jelentéslegelőkre vezetni a nyáját, mert éhesek vagyunk a valóságra.

Mivel azoknak is van története, aki nem kívánják elmondani, néma és fecsegő helyekre osztom a világot. Jómagam imádom a beszédes helyeket, de nemrégiben arra figyelmeztettek, hogy álljak le a sztorikkal. Ne légy úgy oda attól, ami megesett veled, mert éppenséggel az számít, amit nem tudsz elmesélni, szólt a nekem szánt jó tanács. Az én történetem így arra hasonlít, amikor nagy sprinttel rohanni kezdünk, majd hirtelen megállunk, mert elfelejtettük miért, vagy épp oka fogyottá vált a rohanás.

A sámlizás arra figyelmeztet, pusztán azért ne álljak meg, mert valamit nem értettem meg az életemből. Maradjak hű az alig-alig csillapítható vágyamhoz, hogy feloldódjak a pillanatban, a látványban, a mondatokban, hogy itt legyek és eltűnjek innen, hogy egyszerre legyek halható és halhatatlan. Miközben a valóság átélésekor beismerem, hogy egyedül 45 vagyok, remélem, hogy jut egy falat Másik, a jelentés, akivel megélhetővé lesz a történetem. Megyek tovább, haladok, egyre tágabb mezőket keressek.

Az én önmeghatározó történetem kézzel fogható tárgy a sámli. A sámli az a felület, ahol láthatóvá és érzékelhetővé válik számomra a valóság. A sámli az *én-úrhajóm*, ami az *én-univerzumomat* járja be, az *én-csillagportól* és csúszós *én-iszaptól* terhelt. Ezek az amúgy érzékelhetetlen anyagok csapódnak ki bennem, ezen a bizonyos helyen, a sámlin, amelyet én-történetem generátorának nevezek. Magamat sem tekintem véglegesnek, lévén valaki más teremtménye, és túl kevés a sejtés, hogy mi szállhat le még erre a helyre, ami vagyok. Történetemnek természetesen nincs tanúsága, de a sámli végső soron egy optimista történet, az univerzum pedig érzékelésem szerint praktikus nyitott.

Új Forrás 2013/9 – Kurdy Fehér János: A sámli
Én-meghatározó történetgenerátor – Mustó Péternek

